

תאריך: ב' בטבת התשע"ח
20 בדצמבר 2017

אל: פרקליט המדינה, מר שי ניצן

הנדון: בקשת יאח"ה לאישור הוצאת מחקרי תקשורת לח"כ דוד ביטן

רקע

1. המדובר בבקשת המשך בתיק "בית הקלפים" לקבלת מחקרי תקשורת למלוא תקופת כהונתו של דוד ביטן כחבר כנסת (דהיינו מאז 31.3.2015, מועד השבעתו לכנסת הנוכחית).
2. האמור במזכר מבוסס על הבקשה, חומרי הגלם שבבסיסן, ועל שיחותיי עם אתי בן דור מפרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה) ועם סני"צ לילית טייבר ר' צוות החקירה.
3. כזכור, לפני תחילת החקירה הגלויה, ב-25.11.2017, ניתן אישור לבקש נתוני מנוי ונתוני תעבורה (שיחות נכנסות ויוצאות) לטלפון הסלולרי של ח"כ ביטן לגבי שלושה טווחי מועדים שהצטברו לכדי סך כולל של 3.5 חודשים. כן התבקש אז לקבל גם נתוני מיקום לגבי טווחי מועדים אלה ובקשה זו לא אושרה.
4. כעת, עם התפתחות החקירה והתבססות החשדות הקיימים נגד ח"כ ביטן והתרחבותם – מתבקש לקבל מחקרי תקשורת לגבי מלוא תקופת כהונתו של ח"כ ביטן בכנסת.

תזכורת לגבי שאלת הסמכות

5. בכול הנוגע למישור הסמכות, עיון בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א – 1951, מלמד כי החוק מתייחס לחסינות מפני חיפוש, מעצר והאזנת סתר, אך אינו מתייחס לחסינות מפני נתוני תקשורת. גם חוק נתוני תקשורת, המתייחס לבעלי מקצועות חסויים (עורכי-דין וכדומה) וקובע מגבלות מסוימות לגבי נתוני תקשורת ביחס אליהם – אינו מתייחס לחברי-הכנסת.
6. עיון בהיסטוריה החקיקתית של חוק נתוני תקשורת משנת 2007, מעלה כי הנושא לא נדון במישרין, לא בהצעת החוק ולא בדיוני ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת. גישת משרדנו הייתה כי הוספת עניין נתוני התקשורת לחוק חסינות חברי הכנסת היא עניין שעל הכנסת, ולא הממשלה, לקדמה, ולכן אין מקום לקידום הצעת חוק ממשלתית בעניין. בפועל, לא קודמה כול הצעת חוק ברוח האמור, ועל כן, חבר הכנסת אינו חסין מפני הוצאת נתוני תקשורת, כפי שהוא חסין מפני חיפוש, מעצר או האזנת סתר.

7. למען הסר ספק, איני סבור שיש לראות בהוצאת נתוני תקשורת משום "חיפוש", כהגדרתו בסעיף 2 לחוק חסינות חברי הכנסת. סעיף 2 מדבר בחסינות בפני חיפוש בדירה, חיפוש בגוף או בחפציו של חבר הכנסת או חיפוש בניירותיו, פתיחתם והחרמתם. יוער עוד כי סעיף 23א לפקודת סדר הדין הפלילי קובע ש"חדירה לחומר מחשב" יראו אותה כ"חיפוש", ומכאן שניתן להסיק שחבר הכנסת גם חסין מפני חיפוש במחשבו. אולם, בכול הנוגע לנתוני תקשורת, אין להסיק שמדובר בחיפוש, כמובנו בחוק החסינות. מבחינה לשונית, "קבלה" של "נתוני תקשורת" אינה מתיישבת עם ההגדרה בחוק החסינות של "חיפוש" ב"גוף", ב"חפצים" או ב"ניירות".

לגופו של עניין

8. הבקשה כעת רחבה יותר בהיקפה לעומת הבקשה הקודמת. עם זאת, יצוין כי אילו לא היה מדובר בחבר-הכנסת, הרי שבקשה זו הייתה נחשבת לבקשה שגרתית למדי. מבחינת מישור הסמכות, כפי שצינתי לעיל, אין למעשה מגבלה פורמלית על הוצאת מחקרי תקשורת לחבר הכנסת, הגם שדי ברור שאי ההסדרה של סוגיית מחקרי התקשורת לחבר הכנסת היא בבחינת לאקונה, ועל כן רוח חוק החסינות שורה גם על המקרה שלפנינו.

9. אני סבור שאין בסיס מספיק בבקשה הנוכחית של המשטרה לאישור קבלה של איכונים לגבי שיחותיו של ח"כ ביטן. הבהרתי עמדתי זו ללילית טייבר, וסוכם כי ככול שתהיה הצדקה קונקרטית לבקש איכון במועד מסוים, לצורך אישוש או הפרכה של חשד – המשטרה תשוב ותפנה בעניין זה.

10. אשר לנתוני התקשורת, על פי מה שנמסר לי מפי אתי בן דור מפרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה) ומלילית טייבר מיאח"ה, ועל פי החומר שבפניי, נראה כי ניתן להצביע על התפתחות החשד בשני צירים: האחד, התבססות החשדות שהיו קיימים מלכתחילה. השני, התרחבות בסיס החשד לגבי מוקדים נוספים. התפתחות זו מצדיקה בשלב זה לקבל את נתוני השיחות הנכנסות והיוצאות לגבי כול התקופה הרלוונטית לחשד, שבכללה השנתיים וחצי האחרונות שבהם כיהן ביטן כחבר הכנסת.

11. כפי שניתן לראות ממכתב הנימוקים של המשטרה (המצ"ב), מעורבותו של ח"כ ביטן כחשוד עולה כיום במספר פרשיות לאורך כול התקופה בה כיהן כח"כ, ועל כן, בשונה מהבקשה המקורית, אין עוד אפשרות לבודד את התקופות הרלוונטיות לשבועות בודדים מתוך כלל התקופה.

12. לציין כי אין חלופה טובה ופוגענית פחות בחבר הכנסת, אשר תשרת את מטרות החקירה. אומנם לכאורה ניתן היה לבקש שיחות נכנסות ויוצאות לגבי כול המשוחחים ה"נגדיים" שדיברו עם ח"כ ביטן ושעניינם עלה במסגרת החקירה, ואולם:

א. לא תמיד ניתן להבטיח מאילו מכשירים שוחחו אותם משוחחים "נגדיים" – אולי שוחחו דרך הטלפון של הבית, של המשרד, של העוזר וכו'. ניתוח של השיחות הנכנסות והיוצאות מהטלפון של ביטן יוכל לאפשר את הבדיקה של המספרים

שיופיעו שם לחשודים עמם שוחח ביטן, ואילו הוצאת מחקרי תקשורת לטלפונים של המשוחחים ה"נגדיים" עלולה פשוט להוביל לתוצאה שלפיה לא נקלטו שיחות.

ב. החקירה מתפתחת כול העת ועל כן לא מן הנמנע שיידרש לשוב ולנתח את פלטי השיחות של ח"כ ביטן כדי לברר כיוונים להמשך החקירה.

13. בדומה לאישור הקודם שניתן בעניין שיחותיו הנכנסות והיוצאות של ח"כ ביטן, אני מציע לצמצם את פוטנציאל הפגיעה העודפת בחבר הכנסת על-ידי קביעת מנגנון שלפיו גורם מחוץ לצוות החקירה יקבל לידיו את פלט השיחות הנכנסות והיוצאות וישחיר את כל השורות שיכללו שיחות של חבר הכנסת עם חברי כנסת או שרים אחרים (על מנת שלא תיפגע הפעילות הפרלמנטרית של חבר הכנסת או חברי הכנסת והשרים האחרים), וכן ישחיר שיחות של חבר הכנסת עם עיתונאים (שמהם עשוי להילמד מעמדו של חבר הכנסת כמקור עיתונאי). לאחר מכן, יועבר רק הפלט המושחר, והפלט המקורי יושמד.

סיכום

14. בכפוף למגבלות והסייגים שציינתי, אני סבור כי ניתן להתיר קבלה של נתוני תקשורת בעניינו של ח"כ ביטן עצמו, למלוא תקופת כהונתו כחבר-הכנסת.

15. מצ"ב נוסח היתר הכולל תנאים ומגבלות שנועדו לצמצם את הפגיעה העודפת הפוטנציאלית. התנאים והמגבלות תואמו מול היחידה החוקרת ומול פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה).

חיים ויסמונסקי